

การใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*

The use of concept mapping to enhance reading comprehension for Prathom sixth students

อลงกรณ์ สิมลา (Alongkorn Simla)**

รินทร์ ชีพอรณีย์ (Rin Cheep-Aranai)***

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ กิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนวัดความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษ การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การทดสอบค่าที่แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสูงขึ้นหลังการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 2) นักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด

คำสำคัญ: แผนผังมโนทัศน์/ ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

*บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าอิสระระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เรื่องการใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

This article is a part of an Independence study submitted in partial fulfillment of the requirement for the degree, Master of Education Program in English Language Teaching, Department of Curriculum and Instruction, Graduate School, Silpakorn University “The use of concept mapping to enhance reading comprehension for Prathom sixth students”.

** นักศึกษาปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร E-mail: kru.alongkorn@gmail.com

A graduate student in English Language Teaching, Department of Curriculum and Instruction, Graduate School, Silpakorn University. E-mail: kru.alongkorn@gmail.com

***อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ดร.รินทร์ ชีพอรณีย์

Adviser Dr. Rin Cheep-Aranai

Abstract

The purposes of this research were to: 1) compare the students' abilities in English reading comprehension before and after using concept mapping activities, and 2) investigate students' opinions toward the English reading activities. The subjects consisted of 30 sixth grade students of Watchumponnikayaram School, Pranakhon si Ayuttha. The sample consisted of one randomly selected class of 30 sixth graders. The students studied four reading lessons using concept mapping activities. The duration of the experimental research was six-hour sessions. The instruments used for gathering data were 1) four lesson plans of reading comprehension by using concept mapping, 2) a reading proficiency test, used as a pretest and posttest, and 3) a questionnaire on opinions toward the use of concept mapping to enhance English reading comprehension. The data were analyzed by the mean, standard deviation and t-test dependent.

The results of the study revealed

1) The students' abilities in English reading comprehension after studying concept mapping activities was significantly higher at 0.01 level, and

2) The students' opinions toward the English reading comprehension by using concept mapping activities were highly positive in aspects of formatting, contents, activities and the benefits.

Keywords: *Concept mapping/ Reading comprehension ability*

บทนำ

ปัจจุบันภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลที่คนทั่วโลกใช้ในการติดต่อสื่อสาร และที่สำคัญการศึกษาในทุก ระดับชั้นและทุกชนชาติล้วนแล้วแต่ให้ความสำคัญกับภาษาอังกฤษ ดังนั้นการศึกษาในประเทศไทยก็มุ่งเป้าหมายหลักในการพัฒนาเยาวชนไทยให้มีทักษะการสื่อสารและการใช้ภาษาอังกฤษให้ดีขึ้น และเพื่อให้เยาวชนไทยได้มีการพัฒนาตนเองในการรับรู้หรือรับสารจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งจากในและต่างประเทศจึงมีการพัฒนาทักษะ การรับข้อมูลข่าวสารโดยการเน้นทักษะการอ่าน โดย สมุทพร เซ็นเซอร์นิช (2549) กล่าวว่า คนที่อ่านหนังสือเป็น ย่อมมีหลักการหรือแนวทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จได้มากกว่าคนที่อ่านไม่ได้เพราะคนที่อ่านหนังสือเป็นสามารถ อ่านข้อความต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ตีความหรือเข้าใจสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้อง จดจำเรื่องราวที่อ่านได้และเมื่อถึง คราวจำเป็นก็สามารถสื่อสารข้อมูลเหล่านั้นให้เป็นที่เข้าใจได้ ซึ่งการอ่านมีความสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาทรัพยากร บุคคล โดยเฉพาะในวัยเยาว์ซึ่งกำลังมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ มีความสนใจในขอบเขตกว้าง ต้องการเรียนรู้และ แสวงหาประสบการณ์ใหม่ซึ่งจะเป็นพื้นฐานชีวิตในอนาคต ดังนั้นสำหรับเด็กแล้วการอ่านจึงนับเป็นทักษะพื้นฐาน ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตของผู้คนในสังคมโลกปัจจุบัน คือ ช่วยให้ผู้ที่เข้าถึงการอ่านสามารถดำเนินชีวิตได้ตามที่ตนต้องการ มีความเข้าใจและความสามารถอยู่ในสังคม โลกได้อย่างมีความสุข แม้สังคมโลกจะเข้าถึงสารสนเทศที่ก้าวหน้า การอ่านก็ยังคงมีความสำคัญอยู่ตลอดเวลา

จากความสำคัญ ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การอ่านเป็นทักษะที่ผู้เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศต้องการและจำเป็นต้องใช้และ ยังคงใช้อยู่ตลอดชีวิต

เนื่องจากทักษะการอ่านมีความสำคัญดังที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าผู้เรียนจำเป็นต้องเป็นมีทักษะการอ่านเพื่อรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากสื่อและหนังสือเรียนนำไปสู่การถ่ายทอดข้อมูล หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ให้ความสำคัญในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยกำหนดคุณภาพผู้เรียนเมื่อเรียนจบระดับประถมศึกษา ผู้เรียนต้องสามารถปฏิบัติตามคำสั่ง คำขอร้อง และคำแนะนำง่าย ๆ ที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงคำ กลุ่มคำ ประโยค ข้อความสั้น ๆ และบอกความหมายของประโยคและข้อความสั้น ๆ ที่อ่านได้ และตอบคำถามจากการอ่านประโยคบทสนทนาและนิทานง่าย ๆ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ดังนั้นทำให้ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหาวิธีการสอนอ่านเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในการอ่าน และประสบความสำเร็จในการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านด้านวิชาการอย่างไรก็ตามจากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ยังพบว่าความสามารถในการอ่านของนักเรียนไทยอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างน้อย McNamara (2009) กล่าวถึงปัญหาการสอนอ่านสำหรับผู้เรียนภาษาที่สองไว้ว่า ผลของการอ่านที่ล้มเหลวเพราะผู้เรียนขาดความรู้ด้านคำศัพท์และวิธีการอ่านที่เหมาะสม ซึ่งวิธีการสอนที่เหมาะสมสามารถช่วยผู้เรียนเข้าใจในการอ่านได้ โดยเฉพาะการสอนในระดับประถมศึกษาควรมีการแก้ไขปัญหาการสอนและหาแนวทางให้ผู้เรียนสร้างความเข้าใจในการอ่าน โดยสมุทร เช่น เซาวนิช (2549) มีแนวคิดว่าการอ่านประโยคยาว ๆ และสลับซับซ้อนมักเป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนที่เรียนภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง เมื่ออ่านภาษาอังกฤษผู้เรียนมักไม่แน่ใจในความหมาย ปัญหาที่เกิดขึ้นมักจะโยงในเรื่องของโครงสร้างประโยค คำศัพท์ และเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมและประเพณีที่ผู้เรียนไม่รู้

จากปัญหาดังที่กล่าวมาร่วมกับสภาวะปัญหาการสอนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน จึงจำเป็นที่ผู้วิจัยต้องการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ที่ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงพยายามค้นหาวิธีการสอนและพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนให้ดีขึ้น จึงได้มีการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับทฤษฎีการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งพบว่าผู้สอนต้องเข้าใจกระบวนการและวิธีการสอนเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่าน ซึ่งเบื้องต้นผู้สอนต้องมีการสร้างแรงจูงใจ เพราะการสร้างแรงจูงใจจะช่วยให้เด็กเรียนที่เริ่มเรียนรู้การอ่านเกิดความสนใจ ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจหรือเสริมแรงทางบวก โดยการกระตุ้นผู้เรียนด้วยรางวัลหรือการกล่าวชม เพื่อดึงดูดความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการอ่านมากขึ้น และกระบวนการอ่านเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจง่ายขึ้น (Dornyei, 2001) นอกจากนี้การสอนอ่านระดับประถมศึกษาควรมีการสอนหลายวิธีเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการอ่านขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการอ่านนั้น กล่าวคือ กระบวนการอ่านในระดับพื้นฐานไปสู่ระดับสูง (Bottom-up Model) เป็นการอ่านที่เกิดความเข้าใจเกิดขึ้นโดยผู้อ่านเข้าใจความหมายเป็นคำ ๆ หรือแต่ละตัวอักษรที่อยู่ในบทอ่าน และผู้อ่านนำคำแต่ละคำมารวมเข้าด้วยกันเพื่อให้เกิดความหมายในประโยคนั้น เป็นการสร้างความหมายจากหน่วยย่อยไปสู่หน่วยใหญ่ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหามากขึ้นและสามารถหารายละเอียดของการอ่านได้ง่ายขึ้น และการสอนอ่านโดยกระบวนการอ่านในระดับสูงไปสู่พื้นฐาน (Top-down Model) เป็นการอ่านที่ผู้อ่านเข้าใจเนื้อหาในบทอ่านโดยอาศัยความรู้พื้นฐานหรือประสบการณ์จากการอ่านมาแล้วนั้น ซึ่งผู้อ่านทำความเข้าใจในระดับประโยคแบบกว้างๆ ก่อนจะทำความเข้าใจในแต่ละคำของประโยคเพื่อให้ได้รายละเอียด และเป็นการปฏิสัมพันธ์ของผู้อ่านและ

บทอ่าน โดยผู้อ่านผสมผสานระหว่างความรู้หรือประสบการณ์เดิม ซึ่งแนวทางการสอนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ผู้สอนควรเข้าใจและนำการสอนที่เหมาะสมมาใช้จัดเตรียมการเรียนการสอน (Grabe, 2000) โดยผู้วิจัยสังเกตเห็นความสำคัญในการนำแผนผังมโนทัศน์มาใช้ในการสอนอ่านเพื่อความเข้าใจ ดังที่นักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ (Concept mapping) ไว้อย่างหลากหลาย เช่น สุวิทย์ มูลคำ (2547) กล่าวว่า แผนผังมโนทัศน์ คือ ความคิดความเข้าใจที่ได้รับมาจากการสังเกต หรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นำมาจัดประเภทของข้อมูลหรือเหตุการณ์ที่เหมือนหรือแตกต่างกันไว้ในกลุ่มหรือประเภทเดียวกันโดยอาศัยเป็นเกณฑ์ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Liu (2011) ซึ่งกล่าวไว้ว่า แผนผังมโนทัศน์เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการสะท้อนสิ่งที่ได้เรียนรู้มาซึ่งมีพื้นฐานความคิดความเข้าใจที่ได้รับมาจากการสังเกต หรือประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

จากการค้นคว้างานวิจัยเกี่ยวกับการนำแผนผังมโนทัศน์มาช่วยในการสอนอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียน เช่น สุพัตรา มูลละออง (2557) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การอ่านกลวิธีแบบร่วมมือและเทคนิคแผนผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านมีค่าเท่ากับ 81.63/85.08 เป็นไปตามเกณฑ์ความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียนสูงขึ้นหลังเรียนด้วยแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การอ่านกลวิธีแบบร่วมมือและเทคนิคแผนผังกราฟิก อยู่ในระดับดีมาก

งานวิจัยนี้จึงมีความมุ่งหมายที่จะพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของผู้เรียนโดยการใช้แผนผังมโนทัศน์ร่วมด้วยเพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านทักษะการอ่านภาษาอังกฤษให้ดีขึ้นและสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีกระบวนการคิด วิเคราะห์ที่ดีขึ้น นอกจากนี้เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการอ่านข้อสอบ การอ่านสรุปงาน การอ่านหนังสือเพื่อจับใจความสำคัญ การอ่านสื่อต่าง ๆ และผู้เรียนสามารถสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และมุ่งพัฒนาวิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมของผู้สอนในการนำขั้นตอนการสอนและกิจกรรมการสอนที่เกิดประโยชน์กับผู้เรียนและผู้เรียนสามารถเข้าใจในการบทอ่านได้ง่ายและสามารถนำวิธีการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ไปใช้ได้จริงในห้องเรียนและในชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนรู้โดยการใช้แผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้แผนผังมโนทัศน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมมติฐานการวิจัย

1. ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษโดยการใช้แผนผังมโนทัศน์ สูงกว่าก่อนเรียน
2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความคิดเห็นต่อการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้แผนผังมโนทัศน์อยู่ในระดับดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้แผนผังมโนทัศน์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ เรื่อง Weather เรื่อง Family เรื่อง Food and Drink และ เรื่อง Travel
2. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 20 ข้อ (เป็นข้อฉบับเดียวกัน)
3. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 16 ข้อ โดยมีค่าระดับของข้อความจำนวน 5 ระดับ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยใช้รูปแบบ One group - pretest - posttest design ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 124 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่เรียนภาษาอังกฤษในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 1 ห้องเรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการทดลอง เป็นขั้นที่ผู้วิจัยเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ทักษะการอ่าน ให้สอดคล้องกับระดับของผู้เรียนตามที่สภายุโรป กำหนดไว้ในกรอบมาตรฐานความสามารถทางภาษาอังกฤษของกลุ่มสหภาพยุโรป (CEFR) สำหรับผู้เรียนระดับ A1 คือ การอ่านโดยรวม (Overall Reading) ผู้เรียนสามารถจำชื่อคำและวลีที่ได้เรียนมาแล้วและสามารถนำไปใช้ในประโยคง่าย ๆ ที่มีรูปภาพประกอบ และผู้เรียนสามารถอ่านและเข้าใจ บทอ่านสั้น ๆ และง่าย ๆ โดยจับใจความหลักจากคำ วลี ที่คุ้นเคยได้ และได้ทำการสำรวจหัวข้อเรื่องการอ่านที่ นักเรียนสนใจมากที่สุด 4 เรื่อง ซึ่งแต่ละเรื่องมีเนื้อหาที่ไม่ยาว ไม่ยากจนเกินไปสำหรับระดับชั้นประถมศึกษา และมีรูปภาพประกอบ ซึ่งได้แก่ เรื่อง Weather เรื่อง Family เรื่อง Food and Drink และ เรื่อง Travel แล้วนำมาเตรียมแผนการจัดการเรียนรู้โดยเลือกแผนผังมโนทัศน์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาบทอ่าน ซึ่งเลือกรูปแบบ แผนผังมโนทัศน์ที่เหมาะสมกับเนื้อหา ดังนี้ แบบใยแมงมุมหรือดาวกระจาย (Spider Concept Map) เป็นรูปแบบการ จัดวางหัวข้อหลักไว้ตรงกลางและหัวข้อย่อยอยู่รอบ ๆ เหมาะสมกับ บทที่ 1 Hurricane และบทที่ 4 Travel และแบบ ช่วงชั้นของความคิด (Hierarchy Concept Map) เป็นรูปแบบการจัด หัวข้อสำคัญที่สุดไว้บนสุดและหัวข้อรองหรือรายละเอียดเสริมวางรองลงมา เหมาะสมกับ บทที่ 2 Family และ บทที่ 3 Chocolate

1.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ ศึกษาข้อมูลการประเมินผลการอ่านเพื่อความเข้าใจ และการสร้างแบบทดสอบประเมินผลการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยคัดเลือกเนื้อหาจากเอกสารและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับการอ่านเพื่อความเข้าใจ กำหนดจุดประสงค์ ทักษะการวัดและชนิดของแบบทดสอบให้สอดคล้องกับเวลาและทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดจุดประสงค์จากตัวชี้วัดของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ทักษะการอ่านของรายวิชาภาษาอังกฤษพื้นฐาน อ16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม โดยการสร้างแบบทดสอบชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 1 ฉบับ จำนวน 20 ข้อ ซึ่งเป็นแบบทดสอบการอ่านโดยการอ่าน passages และข้อสอบวัดทักษะความเข้าใจ ครอบคลุมทั้งหมด 4 หัวข้อ ได้แก่ หัวข้อเรื่องที่อ่าน ใจความสำคัญของเรื่อง ความหมายของคำศัพท์ และรายละเอียดย่อย กำหนดเกณฑ์การตรวจไว้ดังนี้คือถ้าตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 จากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ

1.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยศึกษาวิธีการและแนวทางการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็น ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านรูปแบบบทอ่าน ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการสอนอ่าน และด้านคุณประโยชน์ และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เป็นปลายเปิด โดยกำหนดระดับของข้อความในแบบสอบถาม 5 ระดับ เห็นด้วยมากที่สุด เห็นด้วยมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุด

1.4 ผู้วิจัยชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยและอธิบายวิธีการเรียนโดยการใช้แผนผังมโนทัศน์ให้กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง และให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 1 ชั่วโมง ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 30 คน แล้วตรวจและบันทึกคะแนนไว้

2. ชั้นระหว่างการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการใช้แผนผังมโนทัศน์ใน จำนวน 4 บทเรียน แผนละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 4 ชั่วโมง โดยการอธิบายรูปแบบแผนผังมโนทัศน์ ซึ่งใช้ 2 รูปแบบ คือ แบบใยแมงมุมและแบบช่วงชั้นความคิด อธิบายคำศัพท์ โครงสร้างทางภาษาและขั้นตอนการอ่านแบบข้ามเพื่อหาข้อมูลบางส่วนเพื่อหาประเด็นสำคัญ ๆ (Skimming) และการอ่านแบบหาข้อมูลเฉพาะจากเนื้อหา (Scanning) จากนั้นครูประเมินผลการอ่านจากการตอบคำถามและการทำกิจกรรมการเติมข้อมูลต่าง ๆ ลงในแผนผังมโนทัศน์ และแนะนำให้นักเรียนนำข้อมูลจากการเขียนแผนผังมโนทัศน์มาเขียนใจความสำคัญจากบทอ่านด้วยตัวเอง

3. ชั้นหลังการทดลอง

3.1 นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน (Post-test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ ใช้เวลาในการสอบ 1 ชั่วโมง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบทดสอบมาตรวจให้คะแนนโดยตอบถูกได้ 1 ตอบผิดได้ 0

3.2 นักเรียนทำแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลและตรวจสอบสมมติฐาน

1.1 เปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนและหลังเรียน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ t-test แบบจับคู่ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจหลังเรียนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์เท่ากับ 17.17 คะแนน ซึ่งสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ซึ่งมีค่าเท่ากับ 9.80 คะแนน ค่าสถิติ t เท่ากับ -25.793 แสดงว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หลังเรียนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สูงกว่าทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนการใช้แผนผังมโนทัศน์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์

การทดสอบ	คะแนนเต็ม	Mean	S.D.	t	df	Sig
ก่อนเรียน	20	9.80	2.41	-25.793	29	.000
หลังเรียน	20	17.17	1.70			

**มีนัยสำคัญทางค่าสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจมีค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 4.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.51 จึงสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น อยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด และจากการศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้าน พบว่า ด้านคุณประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean = 4.64, S.D. = 0.51) อันดับรองลงมา ได้แก่ ด้านรูปแบบมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (Mean = 4.58, S.D. = 0.52) ด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ (Mean = 4.58, S.D. = 0.52) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านกิจกรรมการสอน (Mean = 4.57, S.D. = 0.50)

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดชุมพลนิกายาราม จากผลการวิจัยข้างต้นมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

จากผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยที่พบว่าความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังการทดลองการสอนโดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งอาจอธิบายได้ว่าคะแนนทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนหลังเรียนสูงขึ้นเพราะกิจกรรมแผนผังมโนทัศน์สามารถช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดเกิดความสนใจในการอ่านและจะทำให้ให้นักเรียนสามารถอ่านได้ผลดีขึ้น และยังสามารถพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแก่ผู้เรียนให้เข้าใจในทั้งด้านหัวข้อเรื่อง รายละเอียดต่าง ๆ ของเนื้อหาบทอ่าน คำศัพท์ ตลอดจนความเข้าใจถึงใจความสำคัญของเรื่องที่อ่าน ซึ่งผู้วิจัยมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีเนื้อหาของบทอ่านที่คัดเลือกตามความสนใจของผู้เรียน และความเหมาะสมของเนื้อหา โครงสร้างทางภาษา ระดับความยากง่ายของภาษา และกิจกรรมการสอนและขั้นตอนการสอนอ่านมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนด ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีเป้าหมายและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน และได้ออกแบบขั้นตอนการจัดการจัดการกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแต่ละบท โดยนำ กิจกรรมการสอนอ่านโดยใช้แผนผังมโนทัศน์มาใช้ในขั้นระหว่างการอ่าน (While-reading) เพื่อช่วยส่งเสริมให้ นักเรียนเข้าใจเนื้อหาการอ่านได้ง่ายด้วยการเติมข้อมูลต่าง ๆ ลงในแผนผังมโนทัศน์และฝึกวิเคราะห์เนื้อหาและ สามารถนำไปเขียนใจความสำคัญของเนื้อหาการอ่าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของถิรนนท์ ปานศุภวัชร (2559) ที่พบว่า นักเรียนเข้าใจโครงสร้างข้อความและสามารถเขียนหรือเติมข้อมูลลงในวงกราฟิกของแต่ละบทได้ทันทีซึ่ง การเรียนรู้โดยผังกราฟิกสามารถพัฒนาความสามารถทางการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพและยังสอดคล้องกับ Vekiri (2002) เนื้อหาซึ่งอยู่ในรูปกล่องข้อความที่เขียนสรุปเป็นแนวคิดเพื่อให้เป็นเรื่องง่ายสำหรับผู้อ่านโดยเฉพาะผู้ที่มีทักษะการอ่านไม่ดีนัก เพื่อให้มีทักษะในการอ่านและสามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาได้ง่ายขึ้น และในขั้นหลังการอ่าน (Post-reading) เป็นกิจกรรมเพื่อตรวจสอบความเข้าใจด้านคำศัพท์ ประโยค ตลอดจน เนื้อหาโดยรวม โดยผู้สอนให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัดถูก/ผิด เพื่อทดสอบความเข้าใจเบื้องต้นและชี้แนะแนวทางการ เขียนใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านโดยยึดรายละเอียดเนื้อหาจากการเขียนแผนผังมโนทัศน์ เพื่อเป็นการฝึก วิเคราะห์เนื้อหาจากเรื่องที่อ่าน สอดคล้องกับงานวิจัยของชลธิดา หงส์เหม (2560) ที่พบว่า การใช้แผนที่ ความคิดสามารถสรุปเรื่องที่อ่าน และวิเคราะห์ แสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ดี และ สอดคล้องกับแนวคิดของ พรสวรรค์ สีป้อ (2550) มีความเห็นว่า ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นของตน ที่ได้รับจากการอ่านหรือประสบการณ์ การคิดแก้ปัญหาได้ และสามารถอ่านแล้วเพื่อถ่ายโอนข้อมูลรวมถึงการจับใจความสำคัญของเรื่อง สรุปเรื่องได้

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจพบว่า นักเรียนเห็นด้วยมากที่สุด อาจเนื่องมาจากกิจกรรมการสอนอ่านเป็นกิจกรรม ที่นักเรียนได้ฝึกการอ่าน การตอบคำถามและลงมือปฏิบัติจริงโดยการทำแผนผังมโนทัศน์ มีการ วางแผนงาน การคิดวิเคราะห์เนื้อหา และการเขียนเนื้อหาที่เข้าใจลงในแผนผังมโนทัศน์ ซึ่งเป็นพัฒนา กระบวนการอ่านอย่างเป็นระบบ

อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นต่อด้านกิจกรรมหลัง การอ่านการใช้แผนผังมโนทัศน์ช่วยให้สามารถเขียน main idea จากเรื่องที่อ่านได้ดี มีค่าเฉลี่ยอยู่ใน ระดับต่ำที่สุดอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด (Mean = 4.40, S.D.= 0.50) อาจเนื่องมาจากนักเรียนหลายคนยังมองภาพรวมจากแผนผังมโนทัศน์ไม่ได้และไม่สามารถวิเคราะห์ ตีความเรื่องจากแผนผังมโนทัศน์ได้ เนื่องจากทักษะการเขียนเป็นเรื่องยาก สำหรับนักเรียนระดับประถมจึงทำให้ต้องใช้เวลามากในการอธิบายเพิ่มเติมและฝึกการตีความการอ่านจากแผนผังมโนทัศน์เพื่อนำไปเขียน main idea ต่อไป

2. ลักษณะเนื้อหาบทอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจสำหรับระดับประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์พบว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านเนื้อหาการอ่านภาษาอังกฤษโดยอยู่ระดับเห็นด้วยมากที่สุด ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเนื้อหาการอ่านภาษาอังกฤษที่ใช้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ อาจเนื่องมาจากเนื้อหาบทอ่านมีความเหมาะสมกับระดับวัยของผู้เรียน และมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับกรอบเนื้อหาสาระในการอ่านสำหรับระดับประถมศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2551) กำหนดไว้

นอกจากนี้เนื้อหาบทอ่านที่คัดเลือกมา มีเนื้อหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวของนักเรียนและเป็นเนื้อหาที่เป็นเรื่องจริง ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเรียนรู้บทอ่าน บทอ่านมีความง่ายเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน ความยาวเหมาะสมกับเวลาเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Smith (1994) กล่าวว่า การอ่านที่เข้าใจง่ายควรเป็นเรื่องรอบตัว เช่น การอ่านจากโทรทัศน์ สัญลักษณ์บนถนน อีเมลล์ ฉลากยา โฆษณาการอาหาร ป้ายโฆษณา แบบฟอร์มต่างๆ และเรื่องทั่วไปในชีวิตประจำวัน ซึ่งเนื้อหาของบทเรียนในงานวิจัยนี้ครั้งนี้คัดเลือกมาจากแบบสอบถามความต้องการหัวข้อเนื้อหาการอ่านจากนักเรียนทั้งระดับชั้นโดยมีเนื้อหาตามหัวข้อการอ่านของหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 กระทรวงศึกษาธิการและตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ของหลักสูตรสถานศึกษาการเรียนรู้อัตนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. คุณประโยชน์และความสำคัญของการใช้แผนผังมโนทัศน์การสอนอ่าน

จากผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างพบว่าค่าเฉลี่ยด้านคุณประโยชน์ของแผนผังมโนทัศน์มีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมากที่สุด อาจเนื่องมาจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่างสามารถทำแบบทดสอบและมีคะแนนความสามารถในการอ่านดีขึ้น และเห็นว่าแผนผังมโนทัศน์สามารถกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้การอ่านได้มากขึ้น และรูปแบบตัวอักษรที่อ่านง่าย มีรูปภาพประกอบซึ่งสามารถช่วยในการอ่านให้เข้าใจง่ายขึ้นดังนั้นกิจกรรมการอ่านและหาคำตอบการอ่านสามารถทำได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังมีสีสันทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ(Kalthor and Shakibaei, 2012)กล่าวถึงประโยชน์ของการนำแผนผังมโนทัศน์มาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการอ่านโดยสามารถเข้าใจวัตถุประสงค์ในการสอนอ่านรวมถึงวัตถุประสงค์ของคำถามจากการเรียนรู้และที่สำคัญช่วยในการจับใจความสำคัญจากตำราเรียนให้เกิดความเข้าใจมากขึ้นและสามารถช่วยในการตอบข้อสอบและแบบการเขียนตอบได้ดีขึ้น

ประเด็นที่สำคัญนักเรียนเห็นด้วยว่าแผนผังมโนทัศน์มีความสำคัญในการอ่านอาจเนื่องมาจากกิจกรรมการสอนที่มีความเหมาะสมกับการสอนอ่านสำหรับประถมศึกษา ซึ่งรูปแบบแผนผังมโนทัศน์ทั้ง 2 รูปแบบ คือ รูปแบบใยแมงมุมหรือดาวกระจาย (Spider Concept Map) และรูปแบบช่วงชั้นของความคิด (Hierarchy Concept Map) เป็นรูปแบบที่ง่ายต่อการจัดกระบวนการสอนอ่านสำหรับระดับประถม ซึ่งสอดคล้องกับ (Novak 2005, Trochim 2007) เป็นรูปแบบที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการอ่านสำหรับผู้เรียนในการรวบรวมข้อมูลหรือเนื้อหาจากการอ่าน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจบทอ่านด้วยการใช้แผนผังมโนทัศน์ในการจัดบันทึกข้อมูลการอ่านได้ง่ายขึ้นและสามารถสรุปใจความสำคัญจากการอ่านได้ดีขึ้น และทำให้นักเรียนสามารถจดจำเนื้อหาการอ่านและสามารถทำคะแนนหลังการเรียนรู้ได้ดีขึ้น

อย่างไรก็ตามจากผลการวิเคราะห์พบว่า นักเรียนบางส่วนเห็นด้วยน้อยกับประโยชน์ของแผนผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดีขึ้นอยู่ในระดับน้อยกว่าคุณประโยชน์ด้านอื่น อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความคาดหวังคะแนนสอบที่สูง และต้องการมีความหลากหลายในการใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อจะช่วยให้ได้คะแนนสอบมากขึ้น

จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีความคิดเห็นต่อการจัดการการเรียนรู้โดยการใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จึงสามารถสรุปได้ว่าความนักเรียนเห็นด้วยมากที่สุดต่อด้านคุณประโยชน์เนื่องจากแผนผังมโนทัศน์สามารถเพิ่มความสามารถในการอ่านได้ดี เป็นกิจกรรมที่กระตุ้นการอ่านได้เนื่องจากการอ่านเพื่อหาคำตอบและเติมช่องว่าง และสามารถช่วยให้นักเรียนสนใจเรียนมากขึ้นเนื่องจากมีสีสันดึงดูดผู้เรียนได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ในการนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปใช้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ควรศึกษารายละเอียดดังนี้

1. การใช้แผนผังมโนทัศน์ในการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

การจัดการสอนทักษะการอ่านขั้นตอนการสอนนับว่าเป็นขั้นที่สำคัญสำหรับผู้สอน เพราะการเตรียมขั้นตอนก่อนการสอนเป็นการวางแผนเพื่อให้การสอนอ่านเกิดประสิทธิภาพและผู้เรียนรู้มีความเข้าใจง่ายขึ้น ดังนั้นงานวิจัยนี้ได้มีการศึกษาและวิเคราะห์ขั้นตอนการสอนจากนักวิชาการศึกษาหลายท่าน พรสวรรค์ สีป้อ (2550) โดยเห็นตรงกันว่ากิจกรรมการสอนอ่านภาษาอังกฤษสามารถแบ่งขั้นตอนการสอนได้ 3 ขั้นตอน

ขั้นการนำเข้าสู่บทเรียน เป็นกิจกรรมก่อนการอ่านเป็นการสร้างความสนใจโดยผู้สอนควรใช้กิจกรรมนำให้นักเรียนได้มีข้อมูลบางส่วนเพื่อช่วยสร้างความเข้าใจก่อนเริ่มเนื้อหาโดยมีการสนทนาโต้ตอบระหว่างผู้สอนกับ ผู้เรียน ควรกิจกรรมการเดาคำศัพท์จากบริบทหรือจากภาพเพื่อช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาบทอ่านได้ง่ายขึ้น มี รูปภาพ แผนภูมิ หัวเรื่อง เป็นต้น ซึ่งผู้สอนแนะนำรูปแบบของแผนผังมโนทัศน์และรูปแบบที่เหมาะสมกับการอ่านในแต่ละบทเรียน และแสดงรูปแผนผังมโนทัศน์ให้นักเรียนเพื่อดึงดูดความสนใจในการเรียนการอ่าน

ขั้นระหว่างการอ่าน เป็นขั้นการทำความเข้าใจโครงสร้างและเนื้อความในเรื่องที่อ่าน เป็นการฝึกทักษะ การอ่านเพื่อความเข้าใจ ซึ่งกิจกรรมที่เหมาะสมขณะอ่านมีนักวิชาการได้จำแนกไว้คือ Doff (1988) ซึ่งมีกิจกรรมที่หลากหลายประเภท เช่น การตั้งคำถาม การให้คาดเดา การหาความชัดเจน การสรุป (Summarizing) เป็นการสรุปเรื่องที่อ่านและเพื่อจับใจความสำคัญ และการระบุใจความ การอ่านแล้วสามารถหาประโยคหัวข้อเรื่อง สรุปใจความสำคัญ จับใจความสำคัญ (Main Idea) และหาข้อมูลรายละเอียดจากเรื่อง ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและเปิดโอกาสให้ซักถามระหว่างกิจกรรมการอ่านเพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน เช่น ระดมสมองเป็นกลุ่ม การตั้งคำถาม การลำดับการเรื่องที่อ่าน การเขียนแผนผังโน้ตทัศน์ภายในกลุ่ม เพื่อให้ให้นักเรียนได้เข้าใจบทอ่านมากยิ่งขึ้นจากผู้สอนจึงใช้แผนผังโน้ตทัศน์ที่ไม่มีข้อมูลการอ่าน ให้กับนักเรียนเพื่อใช้ในการอ่านแล้วเติมข้อมูลจากการอ่าน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจการอ่านได้เร็วขึ้น ผู้เรียน สามารถอ่านแล้วเติมข้อมูลได้ง่ายขึ้น

ขั้นหลังการอ่าน เป็นกิจกรรมเพื่อตรวจสอบความเข้าใจโดยการตอบคำถามและการวิเคราะห์บทอ่าน พรสวรรค์ สิปโป (2550) มีความเห็นว่า ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นของตน การคิดแก้ปัญหาได้ สามารถอ่านแล้วแก้ปัญหา และสามารถอ่านแล้วเพื่อถ่ายโอนข้อมูล รวมถึงการจับใจความสำคัญของเรื่อง สรุปเรื่องได้ ดังนั้นควรเพิ่มกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมการพูดอภิปราย การ พูดแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน การเขียนสรุปเรื่องเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะเรียนรู้ที่ครบ ทุกด้านซึ่ง จากนั้นใช้แผนผังโน้ตทัศน์สามารถช่วยให้ผู้เรียนจับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่านโดยดูจาก องค์ประกอบหลักๆ ในแผนผังผังโน้ตทัศน์แล้วนำมาเขียนใจความสำคัญ

นอกจากนี้ผู้สอนควรเตรียมสื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอนให้สอดคล้องวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เช่น รูปภาพ วีดีโอ เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้

2. สื่อการเรียนการสอน

การสอนการอ่านโดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์ควรมีสื่อหรืออุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความสนใจมากขึ้น

การเพิ่มสีสันในแผนผังโน้ตทัศน์ให้มากขึ้นเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียนให้มากขึ้น เช่น ตัวอย่างแผนผังโน้ตทัศน์ที่สวยงาม นอกจากนั้นยังต้องดึงดูดความสนใจการเรียนรู้ด้วยรูปภาพคำศัพท์ที่หลากหลาย สีสันสวยงามและเชื่อมโยงคำถาม เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนในเนื้อหาที่จะสอน

การใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนได้มากขึ้นในภาพและเสียง เช่น โปรเจกเตอร์ คอมพิวเตอร์ ทีวี เป็นต้น

การใช้กระดาษชาร์ต สี และอุปกรณ์อื่น ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถทำงานเป็นกลุ่ม เนื่องจากอาจจะช่วยให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิด ได้ระดมสมองได้และสามารถทำกิจกรรมการอ่านได้เร็วขึ้น

3. การประเมินความสามารถในการอ่าน

การประเมินผลการอ่านเป็นสิ่งสำคัญในการสอนอ่านเพื่อให้การสอนอ่านเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการอ่าน การประเมินผลการอ่านเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการอ่านของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนอ่านบรรลุเป้าหมายและพัฒนาการสอนอ่านให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งการประเมินผลต้องมีเรื่องเกณฑ์การวัดเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นการประเมินผลการอ่านที่ได้ผลจริงและตรงตามจุดประสงค์การอ่านจะต้องใช้เกณฑ์ในการวัด

หรือเกณฑ์การให้คะแนนที่แน่นอน ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2551) Finocchiaro & Sako (1983) Maggart & Zintz (1992) Aebersold & Field (1997) และ Alderson (2000) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การประเมินที่มีเกณฑ์การประเมินที่แน่นอน เช่น ตอบถูกได้คะแนน ตอบผิดไม่ได้คะแนน เป็นต้น ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วเห็นว่าแบบทดสอบเป็นเครื่องมือการวัดที่ให้ภาพชัดเจนในการวัดผลการอ่านเพื่อความเข้าใจ และยังมีวิธีการวัดหลายรูปแบบ เช่น แบบทดสอบแบบเติมคำ แบบทดสอบแบบโคลซ แบบทดสอบแบบตอบสั้น แบบทดสอบแบบถูก/ผิด และแบบทดสอบแบบตัวเลือก และนอกจากนี้ผู้สอนควรมีการประเมินการอ่านจากผลงานนักเรียนจากการเขียนแผนผังมโนทัศน์ ประเมินจากการตอบคำถามและแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนเพื่อให้ได้ผลการประเมินหลายด้านและเพื่อแสดงให้เห็นว่าแผนผังมโนทัศน์สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลการอ่านดีขึ้นทั้งการตอบคำถามระหว่างเรียน การเขียนเติมข้อมูล รวมถึงการทดสอบหลังการเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่อาจเป็นประโยชน์ต่อการเรียนการสอนและการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบความสามารถก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างเท่านั้น ดังนั้นควรมีการวิจัยควบคู่กัน 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างเรียนรู้การอ่านด้วยการใช้แผนผังมโนทัศน์ ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งเรียนรู้การอ่านด้วยวิธีธรรมดาทั่วไป แล้วนำคะแนนความสามารถในการอ่านมาเปรียบเทียบกันว่าแตกต่างกันหรือไม่
2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ใช้แผนผังมโนทัศน์ในการวัดความสามารถทักษะการอ่านเพียงด้านเดียว ดังนั้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายกับสัมพันธ์กัน ควรมีการวิจัยควบคู่กัน 2 ทักษะ เช่น ทักษะการฟัง-การพูด หรือทักษะการอ่าน-การเขียน
3. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ทดลองการใช้แผนผังมโนทัศน์เพียง 2 รูปแบบ ดังนั้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายและวิธีช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจการอ่านมากขึ้นควรนำรูปแบบอื่นๆ มาใช้ในการทดลองสอนการอ่านเพิ่มมากขึ้น
4. จากการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยการใช้แผนผังมโนทัศน์เพื่อส่งเสริมการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจพบว่า ข้อที่ 15 การใช้แผนผังมโนทัศน์ช่วยให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ดีขึ้น มีค่าระดับความคิดเห็นเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งทำให้เห็นว่านักเรียนมีความคิดเห็นด้านบวกในการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์และสามารถทำให้คะแนนหลังเรียนสูงขึ้น ดังนั้นควรมีการเพิ่มรูปแบบแผนผังมโนทัศน์และมีรูปแบบที่ชัดเจนเหมาะสมกับเนื้อหาการอ่าน มีสีสันสวยงามเพื่อกระตุ้นการอ่านให้ดีขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551: สารการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ชลธิดา หงส์เหม. (2560). “การพัฒนาความสามารถในการอ่านเชิงวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีสอนแบบ SQ4R ร่วมกับแผนที่ความคิด.” ปีที่ 10, ฉบับที่ 3: 347.
- ถิรนนท์ ปานศุภวัชร. (2559). “การพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยการเรียนการสอนโครงสร้างข้อความร่วมกับผังกราฟิก สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.” *Veridian E-Journal* ปีที่ 9, ฉบับที่ 3: 453.
- พรสวรรค์ สีป้อ. (2550). *สุดยอดวิธีสอนภาษาอังกฤษ นำไปสู่การจัดการเรียนรู้ของครูยุคใหม่*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สมุทรา เข็นเขาวนิช. (2549). *เทคนิคการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สุพิศรา มุลละออง. (2557). “การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การอ่านกลวิธีแบบร่วมมือและเทคนิคแผนผังกราฟิก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการสอนภาษาในฐานะภาษาต่างประเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุวิทย์ มุลคำ. (2547). *21 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนากระบวนการคิด*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.

ภาษาต่างประเทศ

- Aebersold, J. A., & Field, M. L. (1997). *From Reader to Reading Teacher*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Alderson, J. C. (2000). *Assessing Reading*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Anderson, N. (1999). *Exploring Second Language Reading: Issues and strategies*. Canada: Heinle and Heinle Publisher.
- Council of Europe. *Common European Framework of Reference for Language: Learning, Teaching, Assessment* (online). Retrieved on March 20, 2015 from <http://www.coe.int/lang-CEFR>.
- Doff, A. (1988). *Teach English: A training course for teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Dornyei, Z. (2001). *Motivation: Applied linguistics in action*. New York: Longman.
- Finocchiaro, M and Sako, S. (1983). *Foreign Language Testing: A Practical Approach*. New York: Regents.

- Grabe, W. (2000). Reading research and its implications for reading assessment. In A. Kunnan (Ed.), *Fairness and validation in language assessment* (pp. 226-260). Cambridge: Cambridge University Press.
- Grabe, W. (1991). "Current Developments in Second Language Reading Research." *TESOL Quarterly* 25: 375-406.
- Grellet, F. (1981). *Developing Reading Skills*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Harmer, J. (2001). *The Practice of English Language Teaching*. England: Pearson Education.
- _____. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. England: Pearson Education.
- Harris, A.J., and Sipay E.R. (1979). *How to Teach Reading: A Competency-Based Program*. New York: Longman, Ind.
- Harris, L. A., & Smith C. B. (1980). *Reading Instruction Diagnostic Teaching in the Classroom*. New York: Holt, Rinchart and Winston.
- Kalhor, M. and Shakibaei, G. (2012). Teaching reading comprehension through concept map. *Life Science Journal* 2012; 9, 725-730. Retrieved on March 29, 2015 from <https://pdfs.semanticscholar.org/ffff/1b0c2e1cd54a7b2567f6a13f49b101ef66aa.pdf>
- Kane, M. and Trochim, W. (2007). *Concept mapping for planning and evaluation*. Applied social research methods series. Volume 50, SAGE publications.
- Liu, C. C., H. S. L. Chen, and B. J. Liu. (2011). An enhanced concept map approach to improving children's storytelling ability. *Computers and Education* 56 (3): 873-884.
- Maggart and Miles V. Zintz. (1992). *The Reading Process*. New York: Brown & Benchmark.
- McNamara, D. S. (2009). The Importance of teaching reading strategies, *Perspectives on Language and Literacy* 3(2) : 35, 34-38, 40. Retrieved on June 2017, from <ftp://129.219.222.66/Publish/pdf/Teaching%20Reading%20Strategies%20%20McNamara.pdf>.
- Novak J. D. & Canas A. J. (2006), *The Theory Underlying Concept Maps and How to Construct Them (Technical Report No. IHMC CmapTools 2006-01)*. Pensacola, FL: Institute for Human and Machine Cognition.
- Nunan, D. (1989). *Designing Tasks for the Communicative Classroom*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nuttall, C.(2005). *Teaching Reading Skills in a foreign language*. Oxford: Oxford University Press.
- Smith. F. (1994). *Understanding Reading*. (5th Ed.). Hillsdale, N.J.: Lawrence Erlbaum.
- Vekiri, I. (2002). What Is the Value of Graphical Displays in Learning? *Educational Psychology Review*, 14, 261-312.